

Sygnatura akt XI Ns 601/16

POSTANOWIENIE

wstępne

Dnia 27 kwietnia 2017 r.

Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu, XI Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSR Małgorzata Bojarska

Protokolant Ewa Chorzępa

po rozpoznaniu w dniu 4 kwietnia 2017r. we Wrocławiu

na rozprawie sprawy z wniosku (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S.

przy udziale Z. M. (1), R. N.

o stwierdzenie nabycia spadku po M. N.

na skutek wniosku Z. M. (1) i R. N. o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych nie złożenia oświadczeń o odrzuceniu spadku w terminie

postanawia:

zatwierdzić uchylenie się od skutków prawnych nie złożenia w terminie przez Z. M. (1) i R. N. oświadczeń o odrzuceniu spadku po M. N., zmarłym w dniu 23 sierpnia 2013r. we W., ostatnio stale zamieszkałym we W. przy ul. (...).

Sygn. akt XI Ns 601/16

UZASADNIENIE

W trakcie postępowania zainicjowanego przez (...) Sp. z o.o. z siedzibą w S. o stwierdzenie nabycia spadku po M. N., zmarłym dnia 23 sierpnia 2012 r. we W., w piśmie procesowym z dnia 14 grudnia 2016r. uczestniczka postępowania Z. M. (1) a w piśmie procesowym z dnia 28 grudnia 2016r. uczestnik R. N. wnieśli o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia oświadczenia spadkowego oraz odebranie oświadczenia o odrzuceniu spadku po M. N. wskazując, iż nie składając stosownego oświadczenia pozostawali pod wpływem błędu co do stanu majątkowego spadkodawcy, w szczególności co do zadłużenia spadkodawcy. Wiedzę o zadłużeniu spadkodawcy uczestnicy powzięli dopiero z chwilą doręczenia im wniosku o stwierdzenie nabycia spadku i gdyby taką wiedzę posiadali wcześniej, złożyliby stosowne oświadczenia spadkowe, tymczasem byli przekonani, że spadkodawca pozostawił po sobie jedynie drobne przedmioty codziennego użytku, nie posiadał żadnego majątku ani też zobowiązań; z tych powodów nie przeprowadzili także postępowania spadkowego po M. N..

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Spadkodawca M. N. zmarł dnia 23 sierpnia 2012 r. we W.. Ostatnio stale zamieszkiwał we W. przy ul. (...). W dacie śmierci był kawalerem, nie pozostawił zstępnych. Z najbliższych krewnych pozostawił matkę Z. M. (2) i brata R. N., który jest bezdzietny. Ojciec spadkodawcy zmarł przed nim - w dniu 5 marca 2010r. Spadkodawca nie pozostawił testamentu.

Z. M. (1) w dniu 17 listopada 2016r. w Kancelarii Notarialnej we W. przed Notariuszem E. R. złożyła oświadczenie o odrzuceniu spadku po synu M. N. oraz oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po M. N..

R. N. w dniu 7 grudnia 2016r. przed Notariuszem Y. 'em M. w Kancelarii Notarialnej w T. złożył oświadczenie o odrzuceniu spadku po synu M. N. oraz oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po M. N.. Oświadczenia powyższe złożył także przez tut. Sędem na rozprawie w dniu 2 marca 2017r.

/dowód:

- odpis skrócony aktu zgonu M. N. nr (...) - k. 23
- odpis skrócony aktu małżeństwa Z. N. (1) z domu M. i S. M. nr (...) - koperta k. 24;
- odpis skrócony aktu urodzenia R. N. nr (...) - koperta k. 24;
- akt notarialny Rep. A nr (...) zawierający oświadczenie o odrzuceniu spadku po M. N. przez Z. M. (1) k – 49;
- oświadczenie Z. M. (1) o uchyleniu się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po M. N. z podpisem notarialnie poświadczonym k- 50;
- akt notarialny nr 2701 i 2702 wraz z poświadczeniem urzędowym A. dokonanym w M. C. of T. w Jaffie zawierający oświadczenie o odrzuceniu spadku po M. N. przez R. N. oraz oświadczenie R. N. o uchyleniu się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po M. N. k- 51-54;
- oświadczenie R. N. o odrzuceniu spadku po M. N. - załącznik do protokołu rozprawy z dnia 2 marca 2017r. k – 78,
- oświadczenie R. N. o uchyleniu się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o odrzuceniu spadku po M. N. – protokół rozprawy dnia 2 marca 2017r. k- 77v;
- przesłuchanie uczestniczki postępowania Z. M. (1) – zapewnienie spadkowe, protokół rozprawy z dnia 4 kwietnia 2017r. - k. 82;
- przesłuchanie uczestnika postępowania R. N. – zapewnienie spadkowe, protokół rozprawy z dnia 2 marca 2017r. - k. 77/

Od roku 1993r. do swojej chwili śmierci spadkodawca M. N. zamieszkiwał sam w mieszkaniu położonym we W. przy ul. (...); lokal należał do Gminy W.. Do 1993r. zamieszkiwał z uczestniczką Z. M. (1), która w 1993r. wyszła powtórnie za mąż i zamieszkała z mężem w innym lokalu.

Do roku 2008 spadkodawca pozostawał w częstym kontakcie z matką, która przychodziła do lokalu przy ul. (...) zwykle dwa razy w tygodniu, odwiedzając syna, który od 1990r. cierpiał na chorobę alkoholową; uczestniczka zgłaszała problem dzielnicowemu ale spadkodawca nie chciał dobrowolnie podjąć leczenia. Utrzymywał się z prac dorywczych. Przez ostatnie pięć lat przed śmiercią choroba spadkodawcy nasiliła się. Od roku 2008 uczestniczka Z. M. (1) rzadziej odwiedzała syna, gdyż sama chorowała jednakże przychodziła do lokalu przy ul. (...) przynajmniej raz w tygodniu, przynosząc spadkodawcy jedzenie, czyste ubrania, środki czystości itp. Opłacała czynsz za lokal. Dysponowała kluczami do lokalu.

Spadkodawca w okresie 5 lat przed śmiercią nie pracował, pozostawał na utrzymaniu matki. Uczestniczka nie powzięła żadnej informacji o zadłużeniu M. N. z jakiegokolwiek tytułu; spadkodawca nie miał nawet telefonu, nie przypuszczała, żeby jakakolwiek instytucja udzieliła synowi pożyczki, gdyż nie osiągał żadnych dochodów. Spadkodawca nie informował matki ani brata o okoliczności zaciągnięcia pożyczki. Z. M. (1) nie znalazła też żadnej

dokumentacji związanej z pożyczką, korespondencji z wezwaniami do zapłaty pomimo, że robiła porządek w lokalu po śmierci syna. Nie zauważyła także, aby spadkodawca w okresie roku 2011 dysponował większą ilością pieniędzy; nie dokonał żadnych zakupów, wręcz przeciwnie – wynosił z domu wszelkie wartościowe przedmioty, nawet wykręcił kran i sprzedał go.

Uczestniczka Z. N. (2) wiedzę o śmierci syna podjęła w dacie jego śmierci. Wiedzę o pożyczce udzielonej przez (...) powzięła z doręzonego jej przez sąd w dniu 10 listopada 2016r. odpisu wniosku o stwierdzenie nabycia spadku. Spadkodawca nigdy nie prosił matki ani brata o większą sumę pieniędzy.

Uczestnik R. N. od 1991r. na stałe zamieszkuje w Izraelu, jednakże w Polsce przebywał okresowo raz, dwa razy do roku przez okres kilku dni; zatrzymywał się wówczas w hotelu lub u matki. W okresie poprzedzającym śmierć M. N. w ogóle nie przyjeżdżał do Polski z uwagi na interesy w innych krajach; zaczął ponownie przyjeżdżać dopiero po roku 2014. R. N. bardzo rzadko kontaktował się z bratem i czynił to tylko za pośrednictwem matki, której pomagał i za jej pośrednictwem pomagał też finansowo bratu; matka opłacała lokal i utrzymywała M. N.. Nie miał wiedzy o kredycie zaciągniętym w (...); dowiedział się o tym telefonicznie od matki, która powiadomiła go natychmiast po otrzymaniu wniosku z sądu. R. N. wiedział, że matka żyła na utrzymanie brata, który nie pracował, cierpiał na chorobę alkoholową, wiedział, że brat nie ma żadnych dochodów ani też zadłużeń; media w lokalu były „odcięte” a środki na czynsz i utrzymanie M. N. otrzymywał od matki. O śmierci brata uczestnik dowiedział się w dniu zgonu spadkodawcy od kuzynki telefonicznie.

W chwili śmierci M. N. posiadał zobowiązania finansowe wynikające z umowy pożyczki konsumenckiej na cele mieszkaniowe zawartej z Polską Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo – Kredytową z siedzibą w W. w dniu 8 czerwca 2011r.

Uczestnicy postępowania Z. M. (1) i R. N. nie powzięli czynności w celu ustalenia istnienia i wysokości zadłużenia M. N. oraz podmiotów będących wierzycielami spadkodawcy a także nie złożyli wniosku o stwierdzenie nabycia spadku, nie sporządzili także aktu poświadczenia dziedziczenia po M. N. wobec okoliczności, że pozostawali w przekonaniu, że spadkodawca nie pozostawił żadnego majątku i żadnego zadłużenia.

/dowód:

- umowa pożyczki k – 10;
- przesłuchanie uczestniczki postępowania Z. M. (1) –, protokół rozprawy z dnia 4 kwietnia 2017r. - k. 83;
- przesłuchanie uczestnika postępowania R. N. – zapewnienie spadkowe, protokół rozprawy z dnia 2 marca 2017r. - k. 77-77v/

Sąd zważył, co następuje:

Wnioski Z. M. (1) i R. N. o zatwierdzenie uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczeń spadkowych zasługiwały na uwzględnienie. Uczestnicy postępowania należą do kręgu spadkobierców ustawowych zmarłego M. N. stosownie do treści art. 932 k.c. Termin do złożenia oświadczenia spadkowego został przez ustawodawcę określony w art. 1015 k.c., stanowiącym – w brzmieniu obowiązującym w chwili otwarcia spadku - że oświadczenie o przyjęciu (prostym albo z dobrodziejstwem inwentarza) lub o odrzuceniu spadku może być złożone w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania (art. 1015 § 1 k.c.), zaś brak oświadczenia spadkobiercy w powyższym terminie jest jednoznaczny z prostym przyjęciem spadku (art. 1015 § 2 zd. 1 k.c.). Sposób przyjęcia spadku odnosi się do sposobu ponoszenia odpowiedzialności za długi pozostawione przez spadkodawcę. W razie prostego przyjęcia spadku spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe bez ograniczenia. Spadkobierca może ograniczyć swą odpowiedzialność przyjmując spadek z dobrodziejstwem inwentarza ponosząc wówczas odpowiedzialność za długi spadkowe do wysokości stanu czynnego majątku spadkowego. Nigdy nie można zaś zupełnie wyłączyć swej odpowiedzialności za długi spadkowe, przyjmując jedynie prawa, bez obowiązków.

Spadkobierca aby wyłączyć swą odpowiedzialność może odrzucić spadek ze wszystkimi tego konsekwencjami – wyłączeniem od dziedziczenia. Zasadą obowiązującą w polskim prawie spadkowym wynikająca z art. 1015 k.c. (do dnia 18 października 2015 r. tj. wejścia w życie nowelizacji tego przepisu, co jednak nie ma znaczenia w niniejszym postępowaniu) było przyjęcie spadku przez spadkobierców wprost. Spadkobierca mógł się uwolnić od odpowiedzialności odrzucając spadek albo ją ograniczyć przyjmując spadek z dobrodziejstwem inwentarza. Spadkobierca, który nie złoży stosownego oświadczenia w terminie ponosi konsekwencję swojej bezczynności w postaci prostego przyjęcia spadku, przejmując wszelkie korzyści ale i obowiązki płynące ze spadku. Spadkobierca, który zaniechał zbadania stanu spadku, nie wykazał zainteresowania sprawami majątkowymi spadkodawcy nie powinien co do zasady być z tego tylko względu zwalniany z obowiązków spadkobiercy przez uchylenie się od skutków swego oświadczenia o przyjęciu spadku czy też swej bezczynności.

Tak jak i w przypadku innych oświadczeń woli możliwe jest przy tym uchylenie się od skutków prawnych wadliwego oświadczenia spadkowego. Zgodnie bowiem z art. 1019 k.c. jeżeli oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku zostało złożone pod wpływem błędu lub groźby, stosuje się przepisy o wadach oświadczenia woli (§1), z tym wszakże zastrzeżeniem, że uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia powinno nastąpić przed sądem, a spadkobierca powinien jednocześnie oświadczyć, czy i jak spadek przyjmuje, czy też go odrzuca. Uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku wymaga zatwierdzenia przez Sąd (§3). Ustawa dopuszcza przy tym uchylenie się nie tylko od skutków prawnych złożenia oświadczenia o określonej treści, ale także uchylenie się od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia spadkowego, gdyż jak wynika z art. 1019 § 2 k.c. spadkobierca, który pod wpływem błędu lub groźby nie złożył żadnego oświadczenia w terminie, może w sposób opisany w art. 1019 § 1 k.c. uchylić się od skutków prawnych niezachowania terminu. Zgodnie z przepisami ogólnymi dotyczącymi wad oświadczeń woli, uprawnienie do uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu albo groźby wygasa: w razie błędu – z upływem roku od jego wykrycia, a w razie groźby – z upływem roku od chwili, kiedy stan obawy ustał (art. 88 § 2 k.c.)

W niniejszej sprawie oboje uczestnicy wskazali, że w ich przypadku podstawą uchylenia się od skutków prawnych niezłożenia oświadczenia spadkowego był błąd polegający na tym, że nie wiedzieli, iż w skład spadku po synu (bracie) wchodziły długi.

Unormowania ogólne dotyczące błędu jako wady oświadczenia woli zawarte zostały w art. 84 k.c. Z treści art. 84 § 1 k.c. wynika, że błąd uzasadniający uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia woli musi dotyczyć treści czynności prawnej. W doktrynie brak jest jednomyślności, czy taki błąd może dotyczyć wyłącznie okoliczności faktycznej, czy też może mieć również postać tzw. błędu co do prawa. Pogląd, że błąd co do prawa nie daje podstawy do uchylenia się od oświadczenia woli złożonego pod jego wpływem, wyrażony został m.in. w orzeczeniu Sądu Najwyższego z 7 października 1960 r. (4 CR 379/59, OSP 1961/7-8/215), jednakże obecnie w orzecznictwie i piśmiennictwie przeważa pogląd, że przepisy kodeksu cywilnego nie wyłączają uchylenia się od skutków prawnych w razie błędu co do okoliczności prawnej dotyczącej treści oświadczenia woli (tak np. Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z 12 października 2000 r., IV CKN 144/00, OSN 2001/4/60, a wcześniej – w uzasadnieniu wyroku z 24 stycznia 1974 r., II CR 761/73, OSP 1975/ 11/238). W razie przyjęcia, że prawnie doniosły jest także błąd co do prawa złagodzeniu ulega obowiązująca w polskim prawie zasada ignorantia iuris nocet. W sytuacjach, gdy podnoszony jest tego rodzaju błąd, szczególnie istotne jest zatem, aby każdorazowo wnikliwie przeanalizować, czy rzekome mylne wyobrażenie o okolicznościach prawnych treści oświadczenia woli było usprawiedliwione okolicznościami sprawy. Skoro bowiem, co do zasady, każdy ponosi ryzyko nieznamości obowiązujących przepisów oraz ryzyko związane ze skutkami składanych przez siebie oświadczeń woli, brak jest uzasadnienia dla uchylania się od skutków prawnych oświadczeń złożonych pod wpływem błędu wynikającego wyłącznie z oczywiście lekkomyślnego zachowania osoby składającej oświadczenie woli, tj. takiego zachowania, które cechuje się brakiem dołożenia choćby minimum staranności, jakiej można oczekiwać od rozsądnie i racjonalnie postępującej osoby. Jednocześnie jak wynika z art. 84 § 2 k.c. błąd co do treści czynności prawnej musi mieć równocześnie charakter błędu istotnego, a zatem musi być to błąd „uzasadniający przypuszczenie, że gdyby składający oświadczenie woli nie działał pod wpływem błędu i oceniał sprawę rozsądnie, nie złożyłby oświadczenia tej treści”. W doktrynie podnosi się, że walor istotności błędu ma charakter zobiektywizowany,

a zatem nie wystarczy subiektywny pogląd składającego oświadczenie. Zobjektywizowany charakter błędu wynika z odwołania się do przypuszczenia, jak by się w tej sytuacji zachował człowiek oceniający sprawę rozsądnie i niedziałający pod wpływem błędu (S. Rudnicki w: Komentarz do kodeksu cywilnego. Księga pierwsza. Część ogólna, Lexis Nexis, Warszawa 2004, s.365).

Stwierdzić zatem należy, że podstawą uchylenia się przez spadkobiercę od skutków prawnych niezłożenia w terminie oświadczenia o przyjęciu lub odrzuceniu spadku może stanowić jedynie błąd prawnie doniosły, którym nie jest nieznanostwo przedmiotu spadku pozostająca w związku przyczynowym z niedołożeniem przez spadkobiercę należytej staranności w ustaleniu rzeczywistego stanu majątku spadkowego (postanowienie SN z 30.6.2005 r., IV CK 799/04, OSNC 2006, Nr 5, poz. 94; zob. także postanowienie SN z 18.3.2010 r., V CSK 337/09, Legalis). W postanowieniu z dnia 1 grudnia 2011 r. Sąd Najwyższy podkreślił, że o błędzie co do przedmiotu spadku można mówić wtedy, gdy brak wiedzy o rzeczywistym stanie majątku spadkowego nie jest wynikiem braku staranności po stronie spadkobiercy, czy też inaczej, gdy "błąd jest usprawiedliwiony okolicznościami sprawy" (postanowienie SN z 1.12.2011 r., I CSK 85/11, Legalis). Zaznaczenia przy tym wymaga, że nie można przypisać cechy błędu prawnie doniosłego oświadczeniu spadkobiercy lub jego braku pod wpływem wadliwych, błędnych pobudek, motywów działania lub zaniechania, gdyż nie jest to błąd co do treści czynności prawnej.

Odnosząc powyższe do stanu faktycznego niniejszej sprawy wskazać należy, że aby wnioskujący Z. M. (1) i R. N. mogli skutecznie uchylić się od skutków prawnych swojego zaniechania w złożeniu w terminie oświadczenia spadkowego winni wykazać, że pozostawali oni w błędzie co do treści tej czynności prawnej, a ich mylne przekonanie nie było następstwem braku staranności, a zatem było uzasadnione okolicznościami sprawy. W przedmiotowej sprawie sąd ustalił jej okoliczności faktyczne na podstawie przesłuchania Z. M. (1) i R. N.. Wynika z nich, że sytuacja osobista i finansowa M. N. była najbliższej rodzinie doskonale znana od wielu lat i w zasadzie matka z bratem w pełni ją kontrolowali. Od kiedy spadkodawca zamieszkał sam, co najmniej raz w tygodniu a przed rokiem 2008 nawet dwa razy w tygodniu matka odwiedzała spadkodawcę i kontrolowała jego sytuację finansową; opłacała czynsz za mieszkanie, przynosiła synowi jedzenie, środki czystości. Wszystko czyniła w porozumieniu z drugim synem – R. N., który pomagał matce i bratu finansowo. Przez okres od roku 1993 do śmierci spadkodawcy w roku 2012, a więc przez okres prawie 20 lat brat z matką mieli stałą pieczę nad spadkodawcą i w okresie tym nie ujawniły się żadne okoliczności, które mogłyby świadczyć o tym, że spadkodawca zaciągał jakiejkolwiek zobowiązania; nie dokonywał zakupów wartościowych przedmiotów, jego bieżące potrzeby mieszkaniowe i związane z utrzymaniem zapewniała matka, do domu nie przychodziła żadna korespondencja, z której wynikałoby, że spadkodawca zaciąga zobowiązania finansowe a przecież Z. M. (1) bywała w lokalu przy ul. (...) bardzo często. Na uwagę zasługuje okoliczność podniesiona przez Z. M. (1), że przez okres pięciu lat przed śmiercią choroba alkoholowa spadkodawcy była bardzo widoczna, miał problemy ze znalezieniem jakiejkolwiek pracy z powodu swojego wyglądu i ogólnego stanu fizycznego; w tej sytuacji uczestniczka nigdy nie przypuszczałaby nawet, że ktokolwiek, a w szczególności instytucja finansowa taka jak (...), udzieliłaby M. N. jakiejkolwiek pożyczki, tym bardziej, że spadkodawca od dłuższego czasu nie pracował i nie posiadał żadnego zabezpieczenia. Te same okoliczności odnieść należy do R. N., który pomimo okoliczności, że nie mieszkał w Polsce i nie utrzymywał bezpośrednich kontaktów z bratem, to doskonale zdawał sobie sprawę z sytuacji brata, był w stałym kontakcie z matką i pomagał mu pośrednio finansowo. Z tych przyczyn uczestnicy nie powzięli czynności w celu ustalenia istnienia i wysokości zadłużenia M. N. oraz podmiotów będących wierzycielami spadkodawcy a także nie złożyli wniosku o stwierdzenie nabycia spadku, nie sporządzili także aktu poświadczenia dziedziczenia po M. N. wobec okoliczności, że pozostawali w przekonaniu, że spadkodawca nie pozostawił żadnego majątku i żadnego zadłużenia. Jak słusznie skazują uczestnicy, powołując się na orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 30 czerwca 2005r. IV CK 799/04, OSN 2006, nr 5 poz. 94, że „nie można wymagać od spadkobierców, aby profilaktycznie odrzucili spadek lub przyjęli go z dobrodziejstwem inwentarza (...) Jak wyżej wskazano istotne jest, aby każdorazowo wnikliwie przeanalizować, czy rzekome mylne wyobrażenie o okolicznościach prawnych treści oświadczenia woli było usprawiedliwione okolicznościami sprawy. Podstawę tezy o niedołożeniu należytej staranności powinna stanowić ocena uwzględniająca konkretne okoliczności sprawy, nieodzowne do ustalenia, jakich aktów staranności można było wymagać od strony. W kontekście oświadczeń spadkowych przy powoływaniu się na błąd co do przedmiotu spadku, chodzi o konkretne działania zmierzające do uzyskania wiedzy o rzeczywistym

stanie majątku spadkowego. Niepodjęcie określonych, uzasadnionych w danej sytuacji działań mogłoby prowadzić do oceny o niedołożeniu przez spadkobiercę należytej staranności wyłączającej skuteczne powołanie się na błąd co do przedmiotu spadku. W ocenie Sądu w przedmiotowej sprawie w odniesieniu do uczestników nie można obiektywnie stwierdzić, że nie podjęli oni żadnych aktów staranności, które winny byli podjąć w celu ustalenia stanu majątkowego spadkodawcy M. N.. Jak wskazano wcześniej, oboje uczestnicy w zasadzie kontrolowali życie osobiste i finansowe spadkodawcy i usprawiedliwione jest okolicznościami ich przekonanie, że spadkodawca nie pozostawił żadnego majątku ani też żadnych zobowiązań. Skuteczność powołania się na błąd co do przedmiotu spadku można wyłączyć tylko wtedy, gdy spadkobierca nie dochował należytej staranności polegającej na podjęciu uzasadnionych w danych okolicznościach działań, zmierzających do ustalenia stanu spadku, których podjęcie doprowadziłoby do takiego ustalenia i w konsekwencji - do uniknięcia błędu. W cenie Sądu nie można uczestnikom zarzucić barku tej staranności; mieli doskonałe rozeznanie w sytuacji finansowej spadkodawcy od prawie 20 lat wstecz przed śmiercią a to z uwagi na jego chorobę alkoholową, wiedzieli, gdzie mieszka, jaki jest tytuł prawny spadkodawcy do zajmowanego lokalu, z czego się utrzymuje i rzez cały ten okres nic nie wskazywało na to, że spadkodawca zaciągał jakiegokolwiek zobowiązania i to rzędu 20 000 zł. W ocenie Sądu, biorąc pod uwagę okoliczności faktyczne sprawy, nie istniała żadna obiektywna możliwość uzyskania przez spadkobierców wiedzy o istnieniu tego długu; nie jest możliwym do określenia, jakiego rodzaju starania winni byli podjąć przy pełnym przekonaniu usprawiedliwionym okolicznościami, że spadkodawca nie zaciągnął żadnej pożyczki i zupełnym braku wiedzy o istnieniu zadłużenia do momentu otrzymania wniosku w przedmiotowej sprawie i jakie działania mogłyby ewentualnie zapobiec błędowi co do stanu spadku w zakresie istnienia tego konkretnego długu spadkowego. Wynika z powyższego, że uczestnikom nie można przypisać konkretnego zaniechania, którego następstwem była nieznajomość stanu spadku. Sąd przyjął zatem, że Z. M. (1) i R. N. pozostawali w usprawiedliwionym błędzie co do czynności prawnej w postaci złożenia stosownego oświadczenia spadkowego, co pozwala na skuteczne uchylenie się od skutków niezłożenia przez nich w terminie oświadczeń spadkowych. Wskazać należy, że uczestnicy dochowali wymaganego przepisem art. 88§2 kc terminu rocznego; wnioski wraz oświadczeniami mi złożone zostały odpowiednio przez Z. M. (1) w dniu 14 grudnia 2016r., przez R. N. w dniu 28 grudnia 2016r. w sytuacji, gdy Z. M. (1) wiedzę o długu spadkowym podjęła w dniu 10 listopada 2016r. a uczestnik R. N. od matki telefonicznie tuż po tej dacie. Uczestnicy złożyli też, stosownie do treści art. 1019 kc przed sądem oświadczenia o uchyleniu się od skutków niezłożenia oświadczeń o odrzuceniu sadku a także z zachowaniem wymogów z art. 640 i 641 kpc stosowne oświadczenia spadkowe – Z. M. (1) przed notariuszem - akt notarialny Rep. A nr (...), R. N. - przed notariuszem - akt notarialny nr 2701 i 2702 wraz z poświadczeniem urzędowym A. dokonany w M. C. of T. w Jaffie oraz oświadczenie R. N. o odrzuceniu spadku po M. N. - załącznik do protokołu rozprawy z dnia 2 marca 2017r.

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji.